

КОНЦЕПЦІЇ ПОБУДОВИ БІОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Розвиваючи тему з біоенергетики, потрібно звернути увагу, що біоенергетичний комплекс держави звичайно створюється в структурі аграрного міністерства. Винятком є країни, де розвиток цієї галузі сформовано в окрему структуру. В Україні відсутня чітка централізація державної політики в біоенергетиці.

Базовою основою для біоенергетики є виробництво біопалива.

У випадку формування біопаливної підгалузі в рамках біоенергетичної галузі агропромислової сфери необхідно звернути увагу на структурну побудову й напрями розвитку.

Біопаливо можна розбити на три основних види: газоподібне, рідке й тверде. Кожен із перерахованих видів біопалива вимагає окремого плану розвитку та формування ринку споживачів.

Так, газоподібне біопаливо, а це біогаз, синтезгаз, генераторний газ, може бути отримано різними способами та використано, власне, як енергоносію, а також може бути похідним для виробництва енергоносія більш високої якості. На жаль, найчастіше все зводиться до одержання біогазу для використання в котельнях, хоча за своїми властивостями біогаз може бути доведений до якісних параметрів, що дозволяють використати його нарівні із природним газом у всіх технологічних переділах.

Рідке біопаливо, як заміна світлим нафтопродуктам, широко відоме у світі. В Україні, на жаль, пішли шляхом виробництва рідкого біопалива для використання як присадки до традиційного. Цей шлях є безвихідним. Досвід передових країн у цьому напрямі орієнтований на максимальне заміщення світлих нафтопродуктів рідким біопаливом. Для цього формуються локальні та загальнодержавні ринки гарантованого споживання, що автоматично тягне за собою зростання виробництва рідкого біопалива. Останні досягнення в цьому напрямі - перехід від використання продовольчих культур і культур, вирощуваних на сільгоспуділлях, до використання мікроводоростей, бактерій та інших мікроорганізмів, вирощуваних на промисловій основі.

Рідке біопаливо стає реальним навіть для далеких авіаперельотів.

Тверде біопаливо - на сьогодні найрозповсюдженіше. Від дров'яних цурок до комбінованих брикетів і палетів. Сфера використання - від сільських грубок до сучасних теплових електростанцій, що працюють за "зеленим тарифом". Сировина від відходів сільгосппереробки до спеціально вирощуваних плантацій енергетичних рослин.

Все це реалії сучасного світу біопалива. На жаль, в Україні це здебільшого - перспективи.

Україна, маючи колосальний потенціал з виробництва біопалива, не може грамотно сформулювати державну політику в цьому напрямі, створити сприятливі передумови формування ринку споживання всіх видів біопалива, що безумовно потягне за собою зростання виробництва і як наслідок зменшення енергетичної залежності держави. Крім того, треба відзначити, що біопаливо здатне конкурувати із традиційним паливом уже в багатьох напрямках на відміну від вітрової та сонячної енергетики. Фактично

біоенергетика - єдиний реальний ресурс України в питанні часткового заміщення природного газу в паливному балансі.

Короткий структурний план розвитку біопаливної підгалузі біоенергетичної галузі України.

1. Нормативне закріплення вимог з обов'язкового поетапного заміщення природного газу на біопаливо в регіонах наявності біопалива як палива для опалення об'єктів бюджетної та соціальної сфер.

2. Нормативне закріплення вимог з переведення комунального автотранспорту на роботу з використанням рідкого та газоподібного біопалива. Фактична заборона закупівлі бюджетними організаціями та комунальними підприємствами автотранспорту й самохідних машин, які працюють на нафтопродуктах. Поетапний висновок з експлуатації, у міру амортизації, старого автотранспорту та самохідних машин.

3. Розробка плану будівництва виробництв з випуску твердого біопалива з урахуванням ринку первинної сировини та можливості вирощування енергетичних рослин.

4. Розробка плану будівництва виробництв з генерації газоподібного біопалива з урахуванням ринку первинної сировини та можливості підключення до локальних газових мереж. Утвердження стандарту якості для газоподібного біопалива та введення його в дію як обов'язкового.

5. Розробка плану будівництва виробництв з випуску рідкого біопалива з метою заміщення не менше 20 відсотків обсягу використовуваних в Україні світлих нафтопродуктів з урахуванням ринку первинної сировини. Адаптація європейських стандартів на рідке біопаливо та впровадження їх як обов'язкових на території України.

6. Залучення інвесторів для будівництва вищевказаних потужностей з виробництва твердого, газоподібного та рідкого біопалива.

7. Залучення інвесторів для будівництва або переустаткування існуючих теплоелектростанцій на роботу з використанням біопалива з урахуванням можливості продажу електроенергії за "зеленим тарифом".

8. Постійний моніторинг балансу наявної та використовуваної бази сировинних ресурсів, придатних для виробництва біопалива.

9. Використання Чорнобильської зони та інфраструктури ЧАЕС як полігона для розвитку біоенергетичної галузі. Дезактивація земель сільгоспризначення та лісового запасу через сівозміну енергетичних культур.

Запропоновані аналіз та короткий план дій дозволяють говорити про необхідність формування державного підходу до створення біоенергетичного напрямку в аграрній сфері України.

*Почесний президент Асоціації "Всеукраїнське об'єднання "Фонд енергоефективних інвестицій",
Консультант Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки
І.Ю. Черкашин*